

КРИЗА НА ЛИДЕРСТВОТО В КОНТЕКСТА НА НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Иван Йотов Иванов

Докторант към катедра „Национална сигурност“ в професионално направление Обществени комуникации и информационни науки, докторска програма „Организация и управление на информационни процеси“- УНИБИТ – Университет по библиотекознание и информационни технологии - София. Тема на дисертационния труд: „Лидерство във времето на глобализма. Диктатура на популизма“.

Резюме: *Световната глобализация в позитивен и в негативен аспект оказва силно влияние в обществено политическия процес на Република България. В геополитическото пространство Република България трудно би водила и отстоявала независима външна и вътрешна политика, изхождайки от сложното географското местоположение, където имаме сблъсък на два модела: европейски неолиберален, на върхъ демокрация, и близоизточен, господарски модел на управление, в който все по-ясно се налага присъствието на ислямизма. Република България не разполага с висок финансов и огромен икономически потенциал, а освен това притежава неголяма територия и малки природни ресурси. В контекста на геополитическите предизвикателствата пред националната сигурност на Република България в променящия се и изпълнен с противоречия глобален свят, ярко изпъква необходимост от съвременни политически лидери. Времето на новата глобална революция на знанието ще създава и формира силни лидери и само народи, които са поставили в основата на своето развитие богатството на знанието, имат бъдеще.*

Ключови думи: *Лидерство, национална сигурност, Българско Възраждане, война, църква, Обединена Европа, знание.*

CRISIS OF LEADERSHIP IN THE CONTEXT OF THE NATIONAL SECURITY OF THE REPUBLIC OF BULGARIA

Ivan Yotov Ivanov

PhD student at the Department of National Security in the professional field of Public Communications and Information Sciences, doctoral program "Organization and Management of Information Processes" - UNIBIT - University of Library Science and Information Technology - Sofia.

Topic of the dissertation: "Leadership in the age of globalism. A dictatorship of populism. "

***Summary:** Globalization in a positive and in a negative aspect has a strong influence in the socio-political process of the Republic of Bulgaria. In the geopolitical space, the Republic of Bulgaria would find it difficult to pursue and defend an independent foreign and domestic policy, based on the complex geographical location, where we have a clash of two models: European neoliberal, super-democratic, and Middle Eastern, economic model of government. the presence of Islamism is required. The Republic of Bulgaria does not have high financial and huge economic potential, and also has a small territory and small natural resources. A significant problem is the demographic collapse. In the context of the geopolitical challenges facing the national security of the Republic of Bulgaria in the changing and contradictory global world, the need for modern political leaders stands out. The time of the new global knowledge revolution will create and form strong leaders, and only nations that have put the wealth of knowledge at the heart of their development have a future.*

***Key words:** Leadership, national security, Bulgarian Revival, war, church, United Europe, knowledge.*

От самото си създаване като държава, България се намира на сложен кръстопът. Както в цялата си история, така и в настоящия момент, за пореден път географското положение на страната ще поражда сложен геополитически натиск. България е крайна географска граница на Европа и начална географска граница на Близкия Изток и Азия.

В развитието си като държава България достига до забележителни исторически върхове в държавността, културата, духа и силното лидерско присъствие в съответната историческа епоха. Самото създаване на държавата България^{1,2} от 114 нации е върховен акт. Да осъществиш това многопластово обединение под една общност, е било достойние на велики народи и личности. Можем да определим понятието за държавата като международно призната, суверенна, исторически обусловена етно-социална общност върху дадена територия. За средновековието е характерна патримониалната теория - държавата е имущество на владетеля, който управлява народа.

В латинската терминология *Magna Bulgaria* съществува и към V век се посочва, че се е населявала от Каринтия до делтата на Дунав, а България към

¹ Според най-разпространената теория българската народност се формира основно в резултат на сливането на три отделни племенни групи на Балканския полуостров в периода VI–X век – траки, славяни и прабългари. На практика етногенезисът на днешните българи е по-комплексен. През VI – VII век част от славяните заселва Източните Балкани – Мизия, Тракия и Македония, където се смесва със завареното византийско население, съставено предимно от елинизирани и романизираны траки, пеони, гети, келти, римски и гръцки колонисти и други предславянски народи. Военна академия „Г. С. Раковски“ – Създаване на българската държав Архив на оригинала от 2007-09-13

² Отношенията между прабългарите и заварените в териториите на Балканите народи, и по-специално със славяните, е предмет на множество спекулации. На първо място, по това време Балканите не са били населявани само от славянски племена. Тук живеели немалко потомци на готи, келти, римски и гръцки колонисти и други предславянски народи. По склоновете на планините обитавали пастири-траки, част от които били дори непокръстени. В градските центрове обитавали остатъци от византийско население, съставено предимно от романизираны, елинизирани и християнизирани наследници на претопени вече местни траки, гети и илири. Ангелов, Димитър, книга“Образуване на българската народност“, Издателство „Наука и изкуство“, 1971

XIII в. е от Карпатите до Родопи и от Косово и Охрид до Адрианопол³. Изумителен връх бележи покръстването⁴. Велики са били посланията на Богомилите⁵, от които Европа черпи дух, опит, познание в развитието си. България около два века е била под византийско и пет века под мюсюлманско и гръцко духовно владичество. Оцеляването на българската нация, съхраняването на езика, вярата и културното си ниво през вековете без държава и под друго владичество сред погроми, трагедии и загуби, е едно от най-изумителните неща, които могат да бъдат сравнени единствено с историята на друг велик народ - еврейския. Огромен дух за свобода, знание, вяра и зараждането на огромен икономически потенциал символизира Българското Възраждане⁶.

³ [https://sites.google.com/site/kraeznanie2012/blgaria v drevnostta/szdavane na blgarskata drzava](https://sites.google.com/site/kraeznanie2012/blgaria%20v%20drevnostta/szdavane%20na%20blgarskata%20drzava)

⁴ Още със създаването на българската държава през 681 година в нея живеят както двата основни етноса – славяни и прабългари – така и други племена с различни религиозни традиции. Основната пречка да се слейт всички тези народи в един са съществуващите между тях езикови, етнически, културно-религиозни и битови различия. Такова сливане би станало възможно само при наличието на единна религия, която да наложи общи културни норми и ценностна система. Тази разнородна етнорелигиозна маса създава проблеми в обществото. Бакалов, Георги, „Покръстване на българите. Създаване на самостоятелна църква“. Въведение в християнството, Булвест 2000, 1992, с.155

⁵ В средата на X век на Балканите се появява религиозно течение, което в хода на разпространението си оставя дълбоки следи в развитието на държавите от Източна и Западна Европа. На територията на България последователите на тази неортодоксална доктрина стават известни с названието богомили, по името на предполагаемия нейн основоположник – поп Богомил. Анатемосвани и преследвани, тачени и възхвалявани, сатанизирани и благославяни, богомилите продължават да предизвикват интерес и до днес. В старите доктрини преди 1898 г. се твърди, че богомилите са предшественици на Реформацията, борещи се за религиозна свобода, свещенодейно равноправие на половете, реформация на феодалния ред. Глогов, Антон, книга „Богомилското учение“ Първо издание през 1915 г., преиздадена през 1935, 1943, 2000 и 2006

⁶ За начало на българското възраждане се приема 1762 година, когато Паисий Хилендарски пише своята „История славянобългарска“. и продължава повече от столетие до Освобождението на България през 1878. Това е период на коренни промени във всички сфери на обществено-икономическия, политическия и културния живот. Промените в културната и духовната област са в две основни посоки: новобългарското просветно движение и борбата за църковно обособяване. Стремехът е освобождаване на образованието и културата от елинското влияние и поставяне на основите на нова материална и духовна култура. Съществена страна на този процес е борбата срещу гръцката църковна власт за църковна

В своето минало, както и в съвременния глобализиращ се свят България като държава не е могла и не би съществувала възможност в бъдеще да води независима политика, както и да влияе с ярко присъствие в световните политически процеси. Първо, географското положение е сложно и не позволява да не сме обвързани геополитически. Второ, нямаме икономически потенциал да водим самостоятелно политически действия.

Човек гради цивилизация. Животните градят своите домове „во веки веков“, по един и същ начин от незапомнени времена, както са ги градили от времето на фараоните. Затова казваме, че животните градят в пространството, а хората градят във времето. Животът, историята, политиката се движат и променят. Умните хора долавят тези движения и узряват за велики неща. Тези умни хора са държавници, защото мислят за поколения напред, за разлика от политиците, които мислят за следващите избори. Тези хора са лидери. Светът и животът имат осезаема нужда от тях. Чувства се липсата им в трудни моменти. Тези личности са отговорни за предизвикателствата, пред които всяко общество е поставено. „Политиците мислят за следващите избори. Държавниците за поколения напред“, казва бившият премиер-министър на Израел Ариел Шарон⁷, човек и политик с интересна съдба. В началото на политическата си кариера е определян за краен ястреб в отношенията с

независимост. Дълбоките промени в обществото водят до пробуждане и въстания за възстановяване на българската държава. Движението обхваща земите на Мизия, Тракия, Македония било насочено за единен книжовен и говорим език, с обновяващо се общо национално съзнание и единна културна традиция. Стоянов, Иван, книга „История на Българското Възраждане“ 1999 г.

⁷ Ариел Шарон е дългогодишен израелски политически и военен лидер. Роден е с името Ариел Шайнерман, известен е също така с прозвището Арик. От март 2001 г. е 11-ият министър-председател на Израел. Ръководител на Ликуд, най-голямата партия в управляваща коалиция в израелския Кнесет (парламент). През 1942 г. на 14-годишна възраст Шарон се присъединява към „Гадна“, младежка паравоенна организация, а по-късно – към Хагана, нелегалната паравоенна сила и еврейския военен предшественик на Израелските отбранителни сили.

Палестина. Толкова краен, че дори хора от неговата партия са избягвали да стоят до него в израелския парламент. Но именно той е вдъхновителят, който успява да осъществи договореностите с палестинците за нормализиране на крайно изострените отношения между двете държави, Израел и Палестина, от края на миналия век.

Историята и животът са натрупаните грехове на времето. След освобождението от мюсюлманско владичество, България преживява драматични моменти в просъществуването си. От една страна са славянските общи корени с Русия, от друга е желанието за икономическо обвързване със значително по-напредналите технически и финансово европейски сили и преди всичко Германия. Европейските нации от XIX век в съответствие с времето имат силен икономически растеж и огромно доминиращо влияние върху международните събития.

Войните от XX век са причинени от разпадането на двете империи - Хабсбургската⁸ и Отоманската⁹, от съперничеството кой да доминира в Европа и света след колониалната ера. Участието на България в Първата световна война слага край на възрожденския дух, който влияе и е в основата

⁸ Хабсбурги (на немски: *Habsburg*), и по-рядко Хапсбурги, е германска аристократична династия, която от 1278 до 1918 г. управлява редица европейски и американски страни, между които Австрия, Испания, Нидерландия, Белгия, Люксембург, Унгария, Хърватия, Босна и Херцеговина, Чехия, Португалия, Мексико и др. Освен това дава императорите на Свещената Римска империя от 1273 до 1291, от 1298 до 1308, от 1438 до 1740, както и от 1745 до 1806 г. John E. Morby, *Handbook of Kings and Queens*, Oxford 1994, pp. 123 – 124

⁹ Османската империя в превод „*Велика Османска държава*“, която на Запад е позната и като Турска империя. Тя е историческа многонационална държава – ислямска теократична абсолютна монархия. В периода между XIV и XX век заема обширни територии и контролира Близкия изток, Мала Азия, Северна Африка, Централна и Югоизточна Европа. Османците слагат край на вековната Византийска империя с превземането на Константинопол на 29 май 1453 г. от Мехмед II. Османската империя просъществува до началото на XX век, когато след Първата световна война е подписан Лозанският мирен договор от 1923 година, който слага край на многовековната ислямска империя. Наследена е от множество национални държави и светската Република Турция. East-West Orientation of Historical Empires (PDF). *Journal of World-Systems Research*. 2006. с. 219 – 229.

на просперитета на новосъздадената преди 30 години млада държава. Втората световна война не решава нито един проблем в европейското пространство в средата на XX век, а се полага началото на ново противопоставяне с така наречена Студена война. Страните от Европа не са доминиращ фактор в света. Новата ера в глобализацията води до радикална промяна в същността, методите и в мащаба на международните отношения и е породена от желанието на САЩ да бъдат водещи в световната политика. Същевременно Съветският съюз не се отказва да играе ръководеща роля в Източна Европа и страните, следващи политика на социализма, сред които и България, попаднала в зоната на съветско влияние. Политически България е член на социалистическата общност в Съвета за икономическа взаимопомощ (СИВ)¹⁰, а военно - във Варшавския договор¹¹. Страните от Западна Европа и САЩ

173 Съветът за икономическа взаимопомощ, съкратено СИВ е бивша икономическа организация на социалистически страни, съществувала от 1949 до 1991 г. СИВ е основан на Московската икономическа конференция, състояла се от 5 до 8 януари 1949 г., когато по инициатива на СССР и Румъния е свикано закрито съвещание, на което се взема решение за основаване на СИВ с цел установяване на тесни икономически връзки между СССР и страните на новите демокрации. Албания се присъединява месец по-късно, а ГДР – през 1950 г. След като работят без обосновани обменни курсове и без пазарна икономика, страните от СИВ е трябвало да следят световните пазари, за да сверяват цените си. В държавите от СИВ цените остават стабилни в продължение на години, вместо да се променят непрекъснато – нещо, което улеснява централното планиране. Същевременно произвежданите стоки и извършвани услуги са с относително по-ниско качество, което е пряк резултат от липсата на пазарни принципи. Широко разпространен е идеологическият мит за „евтиния“ съветски нефт и природен газ, изгоден за социалистическата пропаганда. Dragomir, E. The creation of the Council for Mutual Economic Assistance as seen from the Romanian archives. Historical Research. 2015г.

¹¹ Варшавският договор или официално *Договор за приятелство, съдействие и взаимопомощ* е основата на военно-политически съюз на социалистическите страни в Европа, наречен Организация на Варшавския договор (ОВД). Целта на този пакт е постигане на споразумение за приятелство, сътрудничество и взаимопомощ, сътрудничество за мир, организация в случай на неочаквано нападение, взаимна отбрана при нападение над някоя от страните-членки. ОВД е основан на 14 май 1955 г. за противопоставяне на възприемания като заплаха съюз НАТО (основан през 1949), подбудено от включването на „повторно военизираната“ Западна Германия в НАТО в ратификацията на Парижките споразумения. Договорът действа през Студената война и след рухването на комунизма в тогавашна Източна Европа страните започват да се оттеглят, а съюзът официално е разпуснат през юни 1991.

сформират НАТО¹², който да осигури военната им защита. Няколко силно развити европейски страни се обединяват икономически в общ пазар и по този начин се заражда нова обединена Европа. По време на Студената война основното противопоставяне е между САЩ, заедно със страните от Западна Европа и Съветския съюз, начело на страните от Източна Европа.

Краят на Студената война поставя началото на нова глобална общност, както и проблеми, които човечеството трябва да преодолее. Налице е обединена Европа, която разшири границите си до Русия и се превърна в мощен политически и икономически фактор, независимо от напускането на Великобритания през 2020 г. САЩ си остават домириращи в световната политика, но все повече ще губят икономически позиции от Китай, който най-бързо се развива от всички велики и потенциално велики сили. Китай, загърбвайки идеологемите и икономическите си конвулсии продължава да се развива с 10-процентов разстеж, има силно чувство за национално единство и все по-могъща армия. Русия отдавна се е превърнала в олюляващ се великан. Хенри Кисинджър пише в книгата си „Дипломацията“: „Перспективите за демокрация в Русия са все по-несигурни и не е ясно дали политиката на една демократична Русия ще допринесе за международната стабилност. През драматичната си история Русия е марширвала под друга музика, различна от западния свят. Тя никога не е имала автономна църква,

¹² Организацията на Северноатлантическия договор, НАТО е международна организация за военно сътрудничество, основана с подписването на Северноатлантическия договор на 4 април 1949 г. Седалището на организацията е в Брюксел. Първоначално идеята на договора е, че евентуална атака от страна на Съветския съюз срещу някоя от европейските страни – членки или САЩ ще се третира като атака срещу самите САЩ, които имат най-голямата армия и могат да окажат най-ефективна военна помощ. До такава атака обаче никога не се стига. Договорът се позовава на чл. 51 от Устава на ООН, според който страните имат право на отбрана. Тази отбрана може да се осъществява както самостоятелно, така и колективно с подкрепа от съюзни държави.

пропуснала е Реформацията, Просвещението, великите географски открития и модерната пазарна икономика. Лидери с демократичен опит няма, руските ръководители са висши комунистически кадри и плурализъм не е инстинктивна тяхна реакция“¹³

В настоящия момент светът се намира в ерата на глобалното съвременно общество. Човечеството се стреми към премахване на граници, на расови, религиозни и всякакви предрасъдъци. Но никога политическите, религиозните, нравствените и всякакви социални различия не са били толкова големи и фрапиращи. И тук може би се крие един бъдещ чудовищен общочовешки конфликт. Особено силно е религиозното противопоставяне на мюсюлманските страни от Близкия Изток със страните от демократичния западен свят.

България е член на НАТО и на Европейския съюз и отстоява демократичните принципи на свобода, просперитет, мир. Тя е крайна морална граница на Европейския неолиберализъм и началната морална граница на мюсюлманския свят. Неолиберализмът не е само икономическа категория. Той е социална и морална философия, която в някои аспекти е качествено различна от либерализма - неговият предшественик. Неолиберализмът, това е идеята за свръхсвобода. Наред със защита правата на човека, равнопоставеност на жените, права на малцинствата (етнически и религиозни), права на хората с увреждания в обществото, се наблюдават и предизвикват противоречиви чувства права на лицата с различна сексуална ориентация например. В този смисъл изхождайки от сложното географско местоположение и анализирайки миналите, настоящите и бъдещите проблеми, продиктувани от очертаващия се геополитически натиск на

¹³ Кисинджър, Хенри; „Дипломацията“. с. 716

неолибералния западен свят на свръхдемокрация и свръхсвобода и мюсюлманския свят на липсващата демокрация и свобода, можем да направим извода, че като държава, Република България е изправена пред сложни предизвикателства. Българската държава в лицето на своите лидери следва да прояви далновидност и почтеност, но същевременно решителност в отстояване принципите на свобода и равенство. Погледнато исторически, свободата винаги е изисквала жертви и страдания. Под принцип на равенство, свободното демократично общество определя преди всичко юридическото равенство – амбициозното и идеалистично „Законите са еднакви за всички“. Би следвало да се разгледа и моралното равенство като еднаквост на ценностите и достойнството. Демократичният свят е прогресивен не със стремеж към равенство на резултатите, а към равенство на възможностите, които стимулират развитие на личностния и обществен потенциал. Не би следвало да се разглежда „равенството“ като категория за един интелигентен, знаещ, почтен и друг, не толкова талантлив, неможещ и непочтен индивид или човешка общност. Защото ако съществува подобен тип равенство, ще се унищожи индивидуалността, а от там и принципа на съграждане на живота. Този вид равенство помага чрез демагогия и популизъм на неталантливите, незнаещите и непочтените да доминират.

Водещи идеолози споделят, че неолиберална съвременна Европа днес изпитва трудности относно своята нравствена идентичност. По същество неолиберализмът е проява на свръхдемокрация. Италианската журналистка Ориана Фалачи¹⁴ пише: „Неолиберализмът прати по дяволите

¹⁴ Ориана Фалачи е италианска журналистка и писателка, авторка на произведения в жанровете съвременен роман и публицистика. Силно полемична и агресивна като журналист, става известна с интервютата си с палестинския лидер Ясер Арафат, с иранския шах аятолах Хомейни, с режисьора Федерико Фелини, с Индира Ганди, с гръцкия революционер и неин приятел Александрос Панагулис. Впоследствие прави интервюта и с Голда Меир, Лех Валенса, Фидел Кастро, Муамар Кадафи, Хенри Кисинджър, Вили Бранд, Дън Сяопин, и др.

биологическата концепция за семейството, подкрепяйки гейбраковете и гей-осиновяванията. Всички мълчат, приснати от тиранията на политическата корекност, защото ако се изкажеш против гей-браковете и гей-осиновяванията, ще те нарекат фашист, расист, лицемер, реакционер и ще бъдеш сравнен с Хитлер. В името на идеологията се налага претенцията за някаква изключителност, върховенство и едва ли не божественост на хомосексуалността. Определя се, че хомосексуализмът е гаранция за гениалност. Цялото това претенциозно превъзходство има едно слабо място, което отхвърля биологическата концепция за семейството. Хомосексуализмът не дава възможност за продължение и ако всички станат хомосексуалисти, човешкият вид, подобно на динозаврите, ще изчезне.“

Налага се изводът, че се нарушава основният философски закон: “Единство и борба на противоположностите“. Този закон е основополагащ, в политиката, в физиката, в природата, човечеството. Върху него е изградена диалектиката на обществото и цивилизацията ни.

България, като част от обединена Европа, е приела и постепенно налага принципите на този модел на мислене и общуване.

От другата страна на географската граница на Република България е източният и блискоизточен господарски модел на управление, който се наблюдава в страни като Турция и Русия и с които Република България е исторически свързана в близкото и далечното си минало. В този смисъл от изключително значение е силният натиск от все по-ясно долавящото се присъствие на ислямизма. Ислямът е царство на абсолютна догма и дори в по-

През 1996 г. е диагностицирана с рак и прекъсва кариерата си. Но терористичните атаки от 11 септември 2001 г. срещу кулите на Световния търговски център в Ню Йорк ѝ дават кауза за борба срещу ислямския фундаментализъм. Чрез книгите „Гневът и гордостта“, „Силата на разума“ и „Интервю със себе си. Апокалипсис“ изразява своята твърда позиция към политическата реалност и зле разбрания либерализъм.

либерални мюсюлмански страни и народи този либерализъм е продиктуван и създаден от липсата на демокрация. По този повод в книгата „Интервю със себе си. Апокалипсис“, Ориана Фалачи споделя: “Бърнард Луис, старият мъдрец, когото наричат историк на исляма, в интервю за немски вестник (юли 2003г – б.а.) казва, че много западнци се самозалъгват, като смятат, че радикалният ислям не е заплаха за в бъдеще, че наистина вече Слънцето свети над Запада, слънцето, за което говори нацистът Зигфрид Хунке, тъй като за тях радикалният ислям е много привлекателен. Точно толкова, колкото е и комунизмът, и по тази причина победата над „Ал Кайда“ изобщо не е сигурна и че за Европа ислямското бъдеще е неизбежно. Бърнард Луис казва, че до края на 2100 година Европа ще бъде цялата или почти цялата мюсюлманска, т.е. част от Арабския запад и от Северна Африка. И знаете ли как коментира това предсказание умереният мюсюлманин Басам Таби, официалният представител на умерения ислям в Германия? Проблемът не е да се изясни дали мнозинството в Европа или цяла Европа ще бъдат мюсюлмани. Проблемът е да се запитаме какъв ще е ислямът, предопределен да доминира в Европа – ислям на шериата или евроислямизъм“¹⁵.

Днес мнозина мечтаят и искат реализирането на мюсюлманска държава в границите на Европа. Това е отдавнашна мечта и на САЩ. Налице е нов подход в завладяването, не по пътя на войната, за който дори не е нужна и армия. Днес завземането на територии се случва и осъществява чрез правилата на религиозно, културно и духовно завладяване. За целта в съответния регион като финансови инвестиции се концентрира огромно финансов ресурс. Съществено значение на целия този процес се оказва и по пътят и на дипломацията.

¹⁵ Фалачи, Ориана; книга „Интервю със себе си. Апокалипсис“; изд. Сиела 2019 г. стр 138-139

Сами по себе си, на пръв поглед наложените принципи и идеи на неолиберална Европа и религиозността в Исляма, не би следвало да са причина за безпокойство. Но от изключително значение за бъдещето в негативен план ще бъде превръщането на идеите и принципите на тези два модела в идеология. А когато идеологията или религията става политическа, икономическа, културна и духовна категория, тя се превръща в инструмент за политическо господство и налагане на начин на мислене и поведение. Липсата на силно лидерство в Европа задълбочава този процес. Италианският публицист Джино Ферара пише във вестник „Фолио“ през 2002 г. за светското лицемерие на Европа и я определя като: “Свят на тъпота и догматизъм. Свят, който лъже индивида. Свят, който пренебрегва многото различни истини. Лъжлива Еврабия, в която е неудобно да кажеш, че си светски човек и либерал, защото фалшивите лаици обезчестиха светското, а фалшивите либерали обезчестиха свободата.“ За пръв път единствено кардинал Мартино¹⁶ нарушава дългото и потресаващо мълчание на Църквата като казва: “В Европа действа антихристиянска Инквизиция. Едно настъпление, захранвано с пари и арогантност, което иска да изпрати на клада християнството.“

В настоящия момент в Европа, а и в България се налага изводът за съществуването и евентуалният сблъсък на два модела. Единият модел е на свръхдемократия и свобода от неолиберализма. Другият - на липсващата демокрация и свобода на ислямизма. И този сблъсък, според водещи

¹⁶ Ренато Рафаеле Мартино (роден на 23 ноември 1932 г.) е италиански прелат на Римокатолическата църква. Той е с най-дълъг стаж Кардинал дякон, Кардинал протодиякон, от юни 2014 г. Служи повече от двадесет години в дипломатическата служба на Светия престол, включително шестнадесет години като Постоянен наблюдател на Светия престол към ООН. Заемал е позиции в Римска курия от 2002 до 2009г.

аналитици и политически наблюдатели, ще намери най-яркото си проявление на Балканите.

Разглеждайки кризата на лидерство в съвременното българско общество като резултат от променящи се динамични фактори, свързани с политиката, бизнеса, обществото, се налага необходимостта от търсене на възможности за създаване на силни знаещи и можещи съвременни лидери, адекватни на новите реалности, в контекста на защита на националната сигурност. Човек гради цивилизация. Животните градят своите домове „во веки веков“, по един и същ начин от незапомнени времена, както са ги градили от времето на фараоните. Затова казваме, че животните градят в пространството, а хората градят във времето. Животът, историята, политиката се движат и променят. Умните хора долавят тези движения и узряват за велики неща. Тези умни хора са държавници, защото мислят за поколения напред, за разлика от политиците, които мислят за следващите избори. Тези хора са лидери. Светът и животът имат осезаема нужда от тях. Чувства се липсата им в трудни моменти. Тези личности са отговорни за предизвикателствата, пред които всяко общество е поставено. „Политиците мислят за следващите избори. Държавниците за поколения напред“, казва бившият премиер-министър на Израел Ариел Шарон¹⁷, човек и политик с интересна съдба. В началото на политическата си кариера е определян за краен ястреб в отношенията с Палестина. Толкова краен, че дори хора от неговата партия са избягвали да стоят до него в израелския парламент. Но именно той е вдъхновителят, който

¹⁷ Ариел Шарон е дългогодишен израелски политически и военен лидер. От март 2001 г. е 11-ият министър-председател на Израел. Ръководител на Ликуд, най-голямата партия в управляваща коалиция в израелския Кнесет (парламент). През 1942 г. на 14-годишна възраст Шарон се присъединява към „Гадна“, младежка паравоенна организация, а по-късно – към Хагана, нелегалната паравоенна сила и еврейския военен предшественик на Израелските отбранителни сили.

успява да осъществи договореностите с палестинците за нормализиране на крайно изострените отношения между двете държави, Израел и Палестина, от края на миналия век.

Както в целия свят, така и в Република България, е налице огромен дефицит на силни жизнено личности. Истинското гражданско общество се гради върху откритост, публичност, контрол към добилия право да управлява доверието на гражданите. Нарушване на доверието между двата фактора (избирател и избран) на всяко гражданско общество и снижаване на критериите води до все по-ниски нива на компетентност при управление на държавата, бизнеса и ресурсите на обществото. Всеизвестен е принципът, че индивидът се стреми да заеме нивото си на некомпетентност. От времето на последното Велико народно събрание¹⁸, когато за депутати бяха избрани доказани личности от обществения и политически живот, от науката и изкуството, писатели, които карат хората да се чувстват граждани, а не само избиратели. С годините постепенно политическият заряд спадна, но се снижи и яркото присъствие на открояващи се личности. Наблюдава се потресаващ спад в нивото на народните избраници. Политиката се обезличи, навсякъде в управлението са избрани и са назначени неразпознаваеми хора и кадри. Тук може да се посочи зависимостта между между слабата държавна, парламентарна власт и слабите личности в управлението на политическите процеси. Силната власт, изградена на принципите на демократичното управление, създава силни личности. Проф. Николай Слатински¹⁹ споделя, че преди 30 години, в началото на прехода, липсата на професионализъм във

¹⁸ Седмото Велико народно събрание на Република България, което работи от 10 юли 1990 до 2 октомври 1991 г., когато се саморазпуска. Основна цел на събранието е изработване и приемане на нова Конституция на България.

¹⁹ Професор Николай Слатински е експерт по международна и национална сигурност, преподава в УНСС и Военната академия. <https://www.dnevnik.bg/analizi/2016/12/08/2877094/diktatura-na-feldfeblshtinata/>

всички сфери на живота и обществото и тоталната посредственост са били огромен риск за националната сигурност на страната. Постепенно с годините, непрекъснатото снижаване на нивото на компетентност и професионализъм се е превърнало в опасност и непосредствена заплаха за сигурността на страната. В настоящия момент и време, ниският професионализъм и посредственост не са само риск за сигурността и заплаха на страната ни, а застрашават съществуването на България.

Всеки един успешен бизнес продукт се гради на три взаимосвързани компонента. Първият е продуктът, качествата и съдържанието му. Вторият, това е човешкият фактор, който го създава и управлява в производството или дейността по развитието му. Третият е печалбата, която се формира. Налага се още един извод - колко важен е личностният фактор. В последните години България бе напусната от над 2,5 милиона, предимно млади и хора в зряла възраст. Можем да кажем че това е един изключителен ресурс, от който страната и икономиката ѝ са се лишили. Това е най-голямата инвестиция, която държавата с лека ръка си позволи да загуби. Един от основните философски закони гласи, че “Количествените натрупвания водят до качествени изменения“. Какво би се получило като резултат: когато нямаме количество, не можем да очакваме качество. Ето от къде се поражда този лидерски дефицит в България.

Голямата политика е за големите държави, защото те могат да създават и формират решения за цялото човечество. Идеята за Западните Балкани²⁰, обединяваща предимно мюсюлмански страни от региона, поражда много

²⁰ Западни Балкани е политически термин от 21 век. Създаден е за чисто политическа употреба по отношение на държавите на Балканите, които не са членки на Европейския съюз. След приемането на Хърватия в ЕС през 2013 г., това са Албания, Босна и Херцеговина, Косово, Северна Македония, Сърбия, Черна гора. Терминът няма историко-географските характеристики, обичайно отнасящи се до определена територия.

повече противоречиви и трудни въпроси и дава тревожни отговори. От друга страна, е необходимо да се отбележи, че според политическите цели и задачи на някои български националистически партии, се демонстрират амбиции за Велика България. Но това по-скоро трябва да се разглежда като проява на лош политически вкус към отминали и обречени, несъстоятелни със съвременното идеи. Истинската сила на България би трябвало да се търси и в силния личностен фактор на гражданите си и лидери, достигнали високо ниво на духовно, нравствено, научно просвещение, и стремежът им за нравствена и чиста свобода на мисълта.

Националната сигурност на България трябва да бъде в съответствие с договорите и ангажираността за колективна отбрана. Необходимо е да се отчете, че съвременната война ще бъде коренно различна от познатите до момента, които целят основно преразпределяне на територии и богатства. Новите войни ще бъдат различни по своя характер, действия, цели. Тяжна основна цел ще е съзнанието на индивида, а битката ще бъде за спечелване на мисловните процеси на хората.

В контекста на предизвикателствата пред националната сигурност на Република България и с оглед организирането на нейната защита в променящия се свят, е необходимо да се обмисли възможност за създаване на академична школа за обучение и подготовка на съвременни политически лидери. Тази академична школа би трябвало да бъде отговор на въпросите за кризата на лидерство в съвременното българско общество. Много скоро в обществено-политическия живот на страната на отговорни позиции, свързани с отбраната и сигурността например ще бъдат избирани и назначавани политици и администратори, които нямат познания и никога не са имали нещо общо с материята по националната сигурност. Като пример може да бъде посочен, как в един от предходните парламенти бе избран млад народен

представител член на комисията по национална сигурност с икономическо образование, работил по проект за българското земеделие и никога не занимавал се с проблеми на националната сигурност. Тази академична школа би трябвало да бъде близка до френските Гранд екол²¹, където приемът е изключително прецизен, подготвя се няколко години по-рано и е необходимо преминаването през двугодишен подготвителен клас и тежки входни изпити. Във Франция има два типа висше образование - университети и нещо, което французите наричат *Grandes écoles* (в превод “Висше училище”). Някои *grandes écoles* са известни във Франция със своята избирателност и сложността на учебната програма. Тези елитни училища представляват по-малко от 1% от студентите във висшето образование във Франция. Немислимо е политически лидер в обществено-политическия живот на Франция, да не е завършил обучението си в това престижно висше училище.

Тази нова академична школа за политически лидери не би следвало да се сравнява и с познатата от социалистическите години Академия за обществени науки и социално управление - АОНСУ²², която е подготвяла

²¹ *Grande école* възниква през 1794 г. След Френската революция, когато Национална конвенция създаде *École normale supérieure* *grandes écoles* са елитни образователни институти със силно конкурентни изисквания за прием. Пет военни инженерни академии и висши училища по артилерия са създадени през 17 век във Франция, През 1802 г. Наполеон създава *École spéciale militaire de Saint-Cyr*, което също се счита за *grande école*, въпреки че обучава само офицери от армията. Днес има само 3 *grandes écoles*, които са официално деноминирани като военни академии на Френската република. *The École Spéciale Militaire de Saint-Cyr*, намиращ се преди в Saint-Cyr-l'École, но сега в Coëtquidan в Бретан, е армейската академия. *École de l'Air (EA)* е Военновъздушната академия, разположена в Салон-де-Прованс; *The Екол Навале (EN)* Намира се в Брест. Докато *École polytechnique* също е под надзора на Френско министерство на отбраната, вече не е официално военна академия. Като цяло, *grandes écoles* са присъдили около 60 000 магистърски степени през 2013 г. в сравнение със 150 000 магистърски степени, присъдени от всички френски висши институции през същата година, включително университетите.

²² Академията за обществени науки и социално управление - АОНСУ, е бивша научна академия и висше училище в областта на обществените науки и управление в България през

висши управленски кадри за държавната и местната администрация, стопанството, БКП и обществени организации в България, както и за чужбина. Научните изследвания са били съсредоточени в институтите на Академията. Обучението е организирано в двегодишни редовни и тригодишни задочни курсове (за лица с висше образование и поне 2 години трудов стаж), специализирани годишни курсове, краткосрочни курсове (от 10 дни до 6 месеца).

В тази новосъздадена школа или институт би следвало целият научен процес за обучение да бъде насочен за формиране на комплекс от знания по световна, национална и военна история, политика, икономика, обществени науки, и най-вече в сигурността. Този комплекс от знание и подготовка на завършилия обучението е необходим, би дал увереност в по-нататъшната му политическа работа и дейност и ще послужи за база за личностното и лидерското изграждане. Приемът за обучение на кадрите следва да е изключително прецизен относно личните качества, интелект и знания на кандидатите. В процеса на прием, осъществяван в поредица от многомесечни, подготвителни лекции, изпити, лични интервюта и беседи би следвало да са изключени и абсолютно недопустими компромиси – партийни, политически, финансови, при подбора на кандидатите. Научният кадър в обучението трябва да включва най-изявените, най-ярките и най-достойните университетски преподаватели.

Създаването на подобна академична школа, университет или институт за подготовка на политически лидери с висок обществен авторитет и високо

1970-те и 1980-те години. Води началото си от Висшата партийна школа (ВПШ) на ЦК на БКП, създадена (1945) като Централна партийна школа и преименувана на Висша партийна школа „Станке Димитров“ (1957). ВПШ е преобразувана в Академия за обществени науки и социално управление през 1969 г. Академията е закрыта през 1990 г.

ниво на знание в сферата на военната сигурност и отбраната на Република България би било дръзко начинание, но е повече от необходимо да се предприемат неотложни стъпки в тази посока. Формирането на силни знаещи подготвени лидери, адекватни на новите реалности и в контекста на защита на националната сигурност, трябва да бъде приоритет в дейността и обучението, за да заемат мястото си в общественно-политическия живот на страната, както и да очертават външната политика на страната ни в съвременния глобален свят и новото глобално общество.

Република България би трябвало да заеме достойно мястото си в глобалното общество, чрез нравствено и духовно просвещение по пътя на знанието. Като държава и политика Република България следва да развива потенциала на народа си, да създава условия за изграждане на силни лидери в политиката, бизнеса, културата. Българската държава би следвало да бъде пример за Балканите, Европа и света в развитието на научния потенциал и стремежа към знание, предпоставка за бъдещ просперитет и нравствена свобода на гражданите си. Създаването на нова академична школа за политически лидери би трябвало да бъде в отговор на въпросите за кризата на лидерство в съвременното българско общество и за справяне със съвремените предизвикателства, пред които страната е поставена. Времето на новата глобална революция на знанието ще създава и формира силни лидери и само народи, които са поставили в основата на своето развитие богатството на знанието, имат бъдеще. Корупцията, противопоставянето, насилието, унищожават човека, а не го променят. Бъдещето на България е в силата на знанието. Защото то с неговата безкрайност е капиталът на бъдещето.